

Økologikontrollen i 2022

Denne rapport beskriver resultaterne af økologikontrollen udført i Danmark i 2022 i henhold til EU's økologiforordning¹, jf. Fødevarestyrelsens bekendtgørelse om økologiske fødevarer og økologisk akvakultur m.v.²

Økologikontrollen udføres af Fødevarestyrelsens kontrolenheder.

Rapporten omhandler ikke kontrollen i storkøkkener i henhold til bekendtgørelsen om økologisk storkøkkendrift³.

Antal økologificerede virksomheder:

TABEL 1

Antal økologificerede virksomheder, herunder nye og ophørte, fordelt på virksomhedstyper

Virksomhedstyper	Ultimo 2021	Nye	Ophørte	Ultimo 2022	Tilvækst antal	Tilvækst i procent
Primærvirksomheder mv.*	58	8	15	51	- 7	- 12
Detailvirksomheder	361	141	109	393	32	9
Engrosvirksomheder	2094	253	305	2042	- 52	- 2
• Uden behandling	1340	169	201	1308	- 32	- 2
• Med behandling	754	84	104	734	- 20	- 3
I alt	2513	402	429	2486	- 27	- 1

*Primærvirksomheder m.v.: Akvakulturbrug, herunder tangbrug, spirevirksomhed, forhandling af petfood med animalsk indhold m.v.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2018/848 af 30. maj 2018 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 834/2007

² Bekendtgørelse nr. 48 af 21. januar 2020 om økologiske fødevarer og økologisk akvakultur m.v.

³ Bekendtgørelse nr. 656 af 27. juni 2019 om økologisk storkøkkendrift

TABEL 2**Antal økologicertificerede virksomheder*, 2012 -2022**

	Primærvirk- somheder mv.	Engrosvirksomheder med behandling	Engrosvirksomheder uden behandling	Detailvirk- somheder	Virk- somheder i alt
2012	11	394	648	200	1253
2013	16	430	699	217	1362
2014	24	457	755	216	1452
2015	26	514	850	256	1646
2016	37	581	1020	261	1899
2017	31	623	1095	252	2001
2018	37	674	1145	260	2116
2019	51	707	1237	288	2283
2020	54	746	1307	309	2416
2021	58	754	1340	361	2513
2022	51	734	1308	393	2486

* Antal virksomheder pr. 31. december det pågældende år.

** *Primærvirksomheder m.v.*: Akvakulturbrug, herunder tangbrug, spirevirksomhed, forhandling af petfood med animalsk indhold m.v.

Kontrollens dækning af relevante kontrolpunkter

Ifølge EU's økologiforordning¹ skal økologicertificerede virksomheder modtage mindst ét årligt fysisk kontrolbesøg. Da den danske økologikontrol bliver udført som en integreret del af den generelle fødevarekontrol sikres grundlæggende en meget bred kontroldækning. For nogle virksomheders vedkommende vil der være tale om flere årlige kontrolbesøg, jf. de gældende kontrolfrekvenser i henhold til fødevarerlovgivningen. Kontrolfrekvenserne fastlægges ud fra en vurdering af risiko og væsentlighed, dvs. f.eks. ud fra virksomhedens størrelse, kompleksitet og tidligere kontrolresultater.

Ud over de generelle retningslinjer for kontrolfrekvenser i henhold til fødevarerlovgivningen, er der i Fødevarerstyrelsens interne vejledning om økologikontrol fastlagt, at der i løbet af et kalenderår skal udføres stikprøvekontrol inden for en række nærmere definerede kontrolområder. Nogle centrale kontrolområder, som fx regnskab og dokumentation, skal kontrolleres hvert kalenderår, mens andre områder skal kontrolleres ud fra en risikovurdering – dog skal alle kontrolområder gennemgås inden for en 3-årig periode. Kravet om årlig kontrol af alle obligatoriske og relevante områder gælder for de virksomheder, som har været økologicertificeret i hele kalenderåret.

Med udgangspunkt i ovennævnte særlige omstændigheder, så er kravet om den årlige økologikontrol i 2022 opfyldt for 97,8 % af virksomhederne⁴. For hovedparten af de virksomheder, hvor kravet ikke er opfyldt (fx pga. at virksomheden ikke har kunnet træffes⁵) er 2022-kontrollen i stedet udført primo 2023. Dette gælder dog ikke, hvor den manglende kontrol skyldes, at de økologiske aktiviteter har været under ophør.

⁴ Af de 2486 virksomheder, som var økologicertificeret pr. 31/12-2022, var der 2084 virksomheder, som var økologicertificeret gennem hele 2022. Økologikontrollen blev gennemført på 2039 af disse, dvs. svarende til 97,8 % ($2039 \times 100 / 2084 = 97,8$).

⁵ Som følge af fx sygdom eller sæsonvise aktiviteter.

Overtrædelser og sagsopfølgning

TABEL 3

Overtrædelser hos økologicertificerede virksomheder, der har medført indskærpelser, påbud eller forbud samt bødeforlæg, politianmeldelser eller periodevise forbud mod salg af økologiske fødevarer

Virksomhedstyper	Antal overtrædelser*	Antal virksomheder ultimo 2022	Antal overtrædelser i % af antal virksomheder
Primærvirksomheder	0	51	0,0
Detailvirksomheder	13	393	3,3
Engrosvirksomheder	95	2042	4,7
• uden behandling	41	1308	3,1
• med behandling	55	734	7,5
I alt	108	2486	4,3

*Det samlede antal overtrædelser i 79 virksomheder, hvoraf 24 har haft flere end én overtrædelse.

TABEL 4:

Overtrædelser hos ikke-økologicertificerede virksomheder, der har medført indskærpelser, påbud eller forbud samt bødeforlæg, politianmeldelser eller periodevise forbud mod salg af økologiske fødevarer

Virksomhedstyper	Antal overtrædelser
Primærvirksomheder	1
Detailvirksomheder	19
Engrosvirksomheder	31
• <i>uden behandling</i>	26
• <i>med behandling</i>	5
I alt	51*

* Det er tale om det samlede antal overtrædelser i 39 virksomheder, hvoraf 9 havde mere end én overtrædelse.

TABEL 5

Overtrædelser hos økologicertificerede virksomheder fordelt på sagsopfølgings-/sanktioneringskategorier og kontrolområder

	Modtagekontrol	Regnskab	Dokumentation	Import	Adskillelse	Mærkning/sammensætning	GMO	Økologirapport*	Anmeldelse*	I alt
Indskærpelser	21	24	25	2	2	19	1	4	3	101
Påbud, forbud	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2
Bødeforlæg, politianmeld.	0	2	1	0	0	1	0	0	1	5
I alt	21	26	26	2	2	20	1	4	6	108

*Under *økologirapport* er angivet overtrædelser, der relaterer sig til virksomhedens skriftlige procedurer i økologirapporten fx manglende opdatering. Under *Anmeldelse* hører konstaterede overtrædelser vedr. anmeldelse af økologiaktiviteter samt væsentligt ændrede aktiviteter.

TABEL 6

Overtrædelser hos ikke-økologicertificerede virksomheder fordelt på sagsopfølgings-/sanktioneringskategorier og kontrolområder af ikke økologicertificerede virksomheder

	Anmeldelse	Mærkning	Dokumentation	I alt
Indskærpelser	33	6	0	39
Påbud/forbud	4	0	0	4
Bødeforlæg, politianmeldelser	3	4	1	8
I alt	40	10	1	51

TABEL 7

Alle overtrædelser fordelt på kontrolområder

Virksomhedstype	Modtagekontrol	Regnskab	Dokumentation	Import	Adskillelse	Mærkning/sammensætning	GMO	Økologirapport	Anmeldelse	I alt
Primærproducenter	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Detail	4	4	3	0	0	10	0	0	12	33
Engros	17	22	24	2	2	20	1	4	33	125
• uden behandling	8	4	15	1	2	7	0	4	24	65
• med behandling	9	18	9	1	0	12	1	0	5	60
i alt	21	26	27	2	2	30	1	4	46	159

Alle overtrædelser: Inklusiv overtrædelser begået af ikke-økologificerede virksomheder

TABEL 8

”Overtrædelsesprocenten” med udgangspunkt i alle overtrædelser, bortset fra overtrædelser, der kun har medført indskærpelser, for årene 2012 – 2022

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal virksomheder under økologikontrol	1253	1362	1452	1646	1899	2001	2116	2283	2416	1654	2486
Antal overtrædelser	5	10	12	7	6	13	8	23	13	16	19
Overtrædelsesprocent	0,4	0,7	0,8	0,4	0,3	0,6	0,4	1	0,5	1	0,8

Antal virksomheder: Antal økologificerede virksomheder pr. 31. december; dog er tallet for 2021 fratrukket antallet af virksomheder, som var undtaget kontrol dette år.

Alle overtrædelser: Inklusiv overtrædelser begået af ikke-økologificerede virksomheder

Overtrædelsesprocent: $100 \times \text{antal overtrædelser} / \text{antal økologificerede virksomheder}$

TABEL 9

”Overtrædelsesprocenten” med udgangspunkt i *alle* overtrædelser for årene 2013 – 2022

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal virksomheder under økologikontrol	1362	1452	1646	1899	2001	2116	2283	2416	1654	2486
Antal overtrædelser	125	113	141	171	180	170	257	181	139	159
Overtrædelsesprocent	9,2	7,8	8,6	9	9	8	11,3	7,5	8,4	6,4

Antal virksomheder: Antal økologificerede virksomheder pr. 31. december; dog er tallet for 2021 fratrukket antallet af virksomheder, som var undtaget kontrol dette år.

Alle overtrædelser: Inklusiv overtrædelser begået af ikke-økologificerede virksomheder

Overtrædelsesprocent: 100 x antal overtrædelser / antal virksomheder

Konklusion

Der ses i 2022 i lighed med de foregående år et lavt antal overtrædelser, der har givet anledning til sanktionerne påbud/forbud, bødeforlæg eller politianmeldelse (jf. tabel 8). Antallet af disse alvorlige sanktioner i forhold til antal virksomheder ligger i den høje ende set over årene 2012-2022. Hovedparten af de alvorlige sanktioner er givet i ikke-økologificerede virksomheder (tabel 6), nemlig 12 sanktioner, hvorimod der blot er givet i alt 7 alvorlige sanktioner i økologificerede virksomheder (tabel 5). Også i 2019 og 2021 var det samlede antal af påbud/forbud og bøder/politianmeldelser relativt højt. Det er dog for tidligt at afgøre, om der er tale om en egentlig stigning eller blot tilfældige udsving. Tager man udgangspunkt i alle typer overtrædelser (tabel 9), ligger 2022 imidlertid lavest for perioden 2013-2022. Tallene kan eventuelt tyde på, at den generelle regelefterlevelse er forbedret, men at der samtidigt er nogle (få) virksomheder, som ikke retter ind, hvorfor eskalerende sanktionering har været nødvendig.

I de økologificerede virksomheder ses i lighed med i 2021 flest overtrædelser på områderne *regnskab og dokumentation* (tabel 5). Disse er kerneområder i økologikontrollen, som skal kontrolleres hvert år. Kontrolområderne *modtagekontrol* og *mærkning/sammensætning* har ligeledes givet anledning til mange sanktioner, hvorimod der er langt færre sanktioner (2 stk.) under *import* i forhold til 2021, hvor antallet var 14 sanktioner.

Tabel 7 viser fordelingen af overtrædelser på virksomhedstyper og kontrolområder. Sammenlignes med den tilsvarende tabel fra [Notat om økologikontrol i 2021 \(foedevarestyrelsen.dk\)](#), ses stort set samme fordeling i antallet af overtrædelser på de forskellige kontrolområder. Dog er antal overtrædelser under *mærkning/sammensætning* dobbelt så højt i 2022 sammenlignet med 2021, og som ovenfor nævnt ses et stor fald i overtrædelser under *import*. Der er i 2022 samlet set konstateret flest overtrædelser på områderne *anmeldelse* (46 stk.), fulgt af *mærkning/sammensætning* (30 stk.) samt *dokumentation* (27 stk.) og *regnskab* (26 stk.).

Antallet af overtrædelser i ikke-økologificerede virksomheder var 51 i 2022 (tabel 6), og hovedparten (40 stk.) skyldes virksomheders manglende anmeldelse af økologiaktiviteter. Tallet illustrerer den vigtige pointe, at økologikontrollens integration i den generelle fødevarerkontrol betyder, at sådanne overtrædelser kan konstateres ved den løbende kontrol af danske fødevarer virksomheder.

Der blev ikke gennemført kontrolkampagner på økologiområdet i 2022. Året har været præget af ikrafttræden af ny EU-økologiforordning.

Gennemgangen af kontrolresultaterne for 2022 leder ikke til afgørende ny fokus ved tilrettelæggelsen af den fremtidige økologikontrol.

Overordnet set vurderes det, at resultatet vedrørende den gennemførte økologikontrol i 2022 på alle de økologicertificerede virksomheder samt det relativt lille antal alvorlige overtrædelser er et udtryk for, at økologikontrollen fungerer tilfredsstillende, dvs. er effektiv og forebyggende.